

Täysistunto

Torstai 25.10.2018 klo 16.05—20.01

8. Lakialoite laiksi vakuutusopimuslain muuttamisesta

Lakialoite LA 31/2018 vp Maria Tolppanen sd ym.

Lähetekeskustelu

Puhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Keskustelu

19.01 **Maria Tolppanen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä on lakialoite vakuutusopimuslain muuttamisesta. Tässä lakialoitteessa esitetään muutettavaksi vakuutusopimuslakia. Muutoksella rajattaisiin vakuutuksenantajan mahdollisuus kieltäytyä myöntämästä kotivakuutusta vakuutuksenhakijan maksukyvyttömyyden perusteella. Tämä on se asia, mistä nyt on puhuttu täällä pitkään. Eli keneltäkään ei saa evätä kotivakuutusta sen takia, että henkilöllä on luottotietomerkintä olemassa, sen takia, että tänä päivänä se, että ei ole kotivakuutusta, estää vuokraamasta asuntoa. Tiedän, että nyt on olemassa jo tapoja, missä vuokranantaja voi vakuuttaa tuon asunnon, mutta kaikki vuokranantajat eivät sitä tee, ja tässä esitetään, että nyt on annettava, on pakko antaa, tällaiselle henkilölle kotivakuutus.

Meillä on yksi tällainen poikkeus lainsäädännössä jo aikaisemmin olemassa vakuutusten osalta, ja se on pakollinen liikennevakuutus. Sen saavat kaikki: vaikka kaikilla ei varmasti ole mahdollisuutta eikä ole varallisuutta siihen autoon tai moottoripyörään, pakollisen liikennevakuutuksen saa.

Tässä on kolme kohtaa, mitä lakiin esitetään muutettavaksi. Käyn ne todella nopeasti läpi.

Esitän, että sinne lisätään ”Maksukyvyttömyys hylkäysperusteena” 6 b §:ksi eli että vakuutuksenantaja ei saa hylätä asuinkäytössä olevaan rakennukseen tai huoneistoon liittyvää vahinkovakuutusta sen vuoksi, että vakuutusta hakevalla on luottotietorekisterissä maksuhäiriömerkintä. Tämä on pääasia tässä pykälässä.

Sitten on 38 §, ”Vakuutusmaksun suorittaminen”. Tässä pyritään turvaamaan paitsi se, että henkilöllä on aikaa maksaa, myöskin se, että vakuutuksenantaja saa rahansa. Eli keskeinen sisältö seuraavassa lainauksessa täältä välistä: ”Ensimmäistä maksua ei tarvitse suorittaa ennen vakuutuksenantajan vastuun alkamista, ellei maksun suorittaminen ole vakuutusehtojen mukaan vakuutuksenantajan vastuun alkamisen edellytys, eikä myöhempiä maksuja ennen sovitun vakuutusmaksukauden tai vakuutuskauden alkamista, ellei tästä ole toisessa pykälässä muutoin sovittu.” Eli tämä laki on ollut ylipäättään aika monimutkainen jo aikaisemmin, mutta tämä takaa sen, että ihmisellä ei tarvitse olla monta vakuutusta ikään kuin päällekkäin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 107/2018 vp

Ja sitten 38 a §, joka on uusi pykälämerkintä: ”Vakuutusmaksu on suoritettava aikaisintaan 14 päivää ennen uuden vakuutusmaksukauden tai vakuutuskauden alkamista.” Tämä takaa sen, että vakuutuksenantaja, vakuutusyhtiö, saa maksunsa, ja ellei saa, niin se voi sanoa tämän vakuutuksen irti, minkä jälkeen vuokranantaja voi tietenkin sanoa sen vuokrasopimuksen irti.

Tässä olen pyrkinyt ottamaan huomioon sekä yksityisen vakuutusyhtiön puolelta asian, että heillä se toimii, että myöskin sen, että ihmiset saisivat kotivakuutuksen ja pääsisivät huonommastakin asemasta ponnistamaan ehkä uudestaan elämisen alkuun.

19.04 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Kuulostaa hyvältä ja tasapainoiselta lakialoitteelta. Erittäin suurella mielenkiinnolla juuri kuuntelin tätä, että kun on velvollisuus antaa vakuutus, niin miten sitten vakuutuksenantaja huolehtii siitä, ettei tarvitse esimerkiksi muiden vakuutuksensaajien vakuutusmaksua korottaa esimerkiksi riskiperusteen vuoksi. Tässä on haettu hyvin tämä tasapaino.

Tämä on erittäin tärkeä siinä mielessä, että esimerkiksi itsekkin saan paljon yhteydenottoja ihmisiltä, joille on syystä tai toisesta kerääntynyt laskuja, esimerkiksi ikäihmisille sairalaissaolon vuoksi, ja niitä on mennyt jopa ulosottoon asti, ja tulee maksuhäiriö, ja sitten tulee näitä erilaisia ongelmia. Sama koskee tietysti myös asunnon vuokraamista ja montaa muuta asiaa.

Oikein hyvin edustaja Tolppanen tuosta on löytänyt sen tasapainon. Ymmärrän, että nämä ovat tosi monimutkaisia, ja on hyvin huolellisesti tehty työtä, joten kiitos hyvästä lakialoitteesta.

19.05 Sari Essayah kd: Arvoisa rouva puhemies! Täällä on tullut esille tämä ongelma, kun olemme täällä keskustelleet monta kertaa näitten ylivelkaantuneitten tilanteesta ja siitä, millä tavalla esimerkiksi ihmisten, jotka ovat tyhmyyksissään pikavippikierteeseen joutuneet, elämäntilanne — useimmiten vielä nuorilla — on tullut sellaiseksi, että sitten sen jälkeen ei ole enää ollut mahdollisuutta hakea vuokrasopimusta eikä päästä muutoinkaan monessa asiassa elämässä eteenpäin. Siinä mielessä tähän lakialoitteeseen kyllä kannattaa suhtautua ihan vakavasti ja pohtia, olisiko juuri tämä se tie ja mahdollisuus, jolla tätä asiaa voisi lähteä ratkaisemaan.

Käsittääkseni vakuutusyhtiöillä on jonkunmoista vastaantulemista ollut esimerkiksi niissä tilanteissa, kun on näitä vankilasta vapautuvia, joitten kohdalla ensinnäkin se asunnon vuokraaminen vapailta markkinoilta saattaa jo kaiken kaikkiaan olla aika vaikeaa. Ja sitten todellakin, jos sellainen vuokranantaja löytyy, on ilmeisesti jotain senttyypistä vakuutusturvaa kehitetty, jossa tämä vuokranantaja pystyy olemaan myöskin ikään kuin kopin ottajana ja jossa on huomioitu juuri tämä tilanne, että sillä henkilöllä, joka tulee sieltä tietyistä olosuhteista, saattaa olla niin huonot taustat ja ehkä luottotiedot menneet, että hänen ei ole mahdollista nykymaailmassa tässä tilanteessa huolehtia siitä vakuutusturvasta. Näitä tämääntyyppisiä ratkaisuja toivoisi ja sitä, että yhteiskunnassa myöskin huolehdittaisiin ja että jos joku asia on sovitettu ja elämässä yritetään mennä eteenpäin, niin siihen löytyisi sitten myöskin sillä tavoin ymmärrystä, että niihin elämän olosuhteisiin ei sitten tämä uuden tien ja uuden mahdollisuuden auraaminen elämässä ikään kuin juuttuisi vaan todellakin pystyttäisiin tammöisessä tilanteessa tämä vakuutusturva huolehtimaan ja sillä tavalla saamaan ihminen sitten myöskin asunnon syrjään kiinni.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 107/2018 vp

19.07 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Asiahan on todellakin niin, että tänä päivänä myöskin vuokranantaja voi ottaa tämän vakuutuksen, ja tiedän isoja vuokranantajia, jotka tekevät näin. He eivät tee tästä asiasta ongelmaa. Kuten me kaikki tiedämme, kotivakuutus on yksi halvimmista vakuutuksista, mitä tässä maassa on, muutaman kymppin per vuosi. Mutta joillekin se on liikaa.

Minä selvittelin tässä syksyllä: Minulla oli siinä pari kaveria, jotka tarvitsivat asunnon. Soitin kaikki vakuutusyhtiöt läpi, ja jokainen kieltäytyi antamasta kotivakuutusta, koska näillä kummallakin kaverilla oli luottotietomerkintä. Se vain on tilanne. Jos siinä ei olisi löytynyt sitten sellaista vuokranantajaa... Kun vuokranantajalle sanottiin, että nyt on tilanne tämä, että kotivakuutusta ei saa, niin vuokranantaja yllätykseksi sanoi, että hän voi ottaa sen vastuuvakuutuksen, jaetaan se sitten seuraaville vuokranmaksukerroille — jolloinka se ei tullut ylivoimaiseksi hoitaa, vitonen per kuukausi.

Nämä ovat näitä asioita, missä me puhumme paljon asioista, mutta ei oikein tahdo löytyä aina niitä keinoja sitten hoitaa niitä. Todellakin täytyy sanoa, että tässä pengoimme parinkin ihmisen kanssa ja meidän lakivastaavamme kanssa kunnolla tuota lakia, miten me saamme kummallekin puolelle tästä, ettei mene myöskään niin, että nyt käytetään väärin sitä yksityistä yritystä.

19.09 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Tein viime kaudella samantyyppisen lakialoitteen, joka myös tähtäsi siihen, että kotivakuutuksen tulisi olla etuoikeutettu vakuutus samaan tapaan kuin esimerkiksi sähkösopimus, joka on saatava siitä huolimatta, että luottotiedot eivät olisi kunnossa. Tällä kaudella en ole tätä esitystäni uusinnut sen takia, että olin siinä käsityksessä, että joka tapauksessa ne keskeisimmät vuokranantajat, joilleka luottotietonsa menettänyt ihminen päätyy, ovat näitä isoja vuokranantajia, joilla on paljon asuntoja ja joilla on resursseja näiden käyttämiseen. Esimerkiksi Helsingissä on hyvin vaikeaa saada yksityiseltä sektorilta luottotiedottomalle henkilölle vuokra-asuntoa, koska kysyntää on niin paljon, ja ne ovat sitten melkein Helsingin kaupungin vuokra-asuntoja, joihinkaan päästään.

Onko tässä todella olemassa semmoinen todennettava ongelma, että luottotiedottomilla ihmisillä on mahdollisuus saada yksityiseltä sektorilta muuten asuntoja mutta ei sitten ole mahdollisuutta sen takia, että se kotivakuutus tulee esteeksi? Olen itse ollut siinä käsityksessä, että se asunnon saaminen painottuu niihin suuriin vuokranantajiin.

19.10 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Todellakin on näin, että ne suuret vuokranantajat, eivät kaikki, nykyisin kyllä enenevässä määrin ottavat asukkaan puolesta tämän kotivakuutuksen. Mutta kun me asumme Helsingin ulkopuolella, asumme pienemmissä kaupungeissa, joissa ei suuria vuokranantajia ole ja joissa on hyvin paljon yksityisiä vuokranantajia, yksityiset vuokranantajat antaisivat mielellään asuntonsa, koska monesti sitten taas nämä asunnonvuokraajat ovat myös hyvin varmoja vuokranmaksajia, koska heidän vuokrastaan huolehtii joku muu kuin he itse — hyvin monessa tapauksessa — mutta sitten jää saamatta sen takia, että ei saa sitä kotivakuutusta. Tämä on ongelma.

Se on todella hieno asia, jos Helsingissä on jo nyt niin, että täällä vuokranantajat ottavat sen vakuutuksen ihmisen puolesta. Mutta kun me emme voi sitä velvoittaa, niin minä todellakin toivoisin, että lähdettäisiin sille puolelle, että se vakuutusyhtiö myöntää sen vakuutuksen myöskin näissä tapauksissa. Meillä on paljon semmoista pikkusälää, joka kasautuu monen syrjäytyneen ihmisen taikka ilman omaa syytään tähän kurjuuteen joutu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 107/2018 vp

neen ihmisen osalle — joka kasautuu sinne päälle — ja sitten siitä tulee se suuri vuori, josta ei pääse yli ja josta kertovat esimerkiksi meidän synkät itsemurhalukumme, valitettavasti.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.